О Б Щ И Н А Е Л Е Н А

5070 гр. Елена, ул. „Иларион Макариополски” № 24 **e-mail: obshtina@elena.bg**
тел. 06151/61-32, факс 06151/65-10 **web: www.elena.bg**

Относно: Одобряване на план - сметка за приходите и разходите за извършване на услугите по събиране, извозване и обезвреждане в депа за битови отпадъци, както и поддържането на чистотата на площите за обществено ползване на територията на община Елена за 2024 г., и определяне размера на таксата за битови отпадъци за 2024 г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

В изпълнение на чл. 66, ал. 1 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ), общинските съвети ежегодно приемат план-сметка за приходите и разходите за чистота за всяка от следните дейности:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци, контейнери, кофи и др.;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от Закона за управление на отпадъците;
- почистване на улични платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Правно основание

Съгласно чл. 67, ал. 1 от Закона за местните данъци и такси, размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице се определя за календарна година при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците.

При изготвяне на настоящото предложение е съобразено отложеното действие на разпоредбите на Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (обн., ДВ, бр.101 от 2013 г., изм.,бр.105 от 2014 г., бр.95 от 2015 г., бр. 97 от 2016 г., бр.88 от 2017 г. и бр.98 от 2018 г.), във връзка с разпоредбите на §15 от Закона за изменение и допълнение на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците (обн., ДВ, бр.14 от 2021 г.), където бяха направени промени, регламентиращи че този ред за определяне на такса битови отпадъци ще влезе в сила от втората година, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

Новият начин на облагане на база генериран обем отпадъци трябва да се въведе от 1-ви януари 2025 г., като бе подписано споразумение между НСОРБ и НСИ за получаване на

официални данни от преброяването за целите на определянето на такса битови отпадъци. На база на това рамково споразумение Община Елена също сключи такова с ТСБ Велико Търново за предоставяне на необходимите георефериранни данни.

До 31 март 2024 г. пък Министерски съвет трябва да приеме Наредба по чл.66, ал.3, т.1 от ЗМДТ, в която да се определи образеца и реда за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на такса битови отпадъци.

Формиране на план-сметката

Поради описаното по-горе механизмът за формиране за план-сметката за дейност „Чистота“ за 2024 г., както и размерът на такса битови отпадъци, ще бъде същият като в предходни години, съобразен със следните условия:

- Заповед № 02.05 – 827 / 30.10.2023 г. на Кмета на община Елена за определяне на границите и видът на предлаганите услуги по чл. 62 от Закона за местните данъци и такси, които ще се извършват на територията на община Елена през 2024 година.
- Сключеният договор с предмет „Сметосъбиране и сметоизвозване, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, транспортиране до регионално депо за ТБО, поддържане на зелени площи. Събиране и транспортиране на зелени отпадъци от организираната система на община Елена до регионално депо за отпадъци - регионална система за управление на отпадъците - Велико Търново“, със срок до 1-ви март 2024 г.;
- Преминаване на всички дейности по чистотата към Общинското предприятие „Благоустрояване“ гр.Елена след 1-ви март 2024 г.;
- Формираните количества отпадъци през предходните години и тенденциите, основаващи се на исторически подход;
- Анализ на разходите по пера през текущата година.

При дадената оперативна самостоятелност на Общинския съвет и за да се спази другият основен принцип „постигане на по-голяма справедливост при определяне и заплащане на местните такси“, към настоящия момент най-възможно би било да приложим действащата и досега основа за определяне на такса битови отпадъци – данъчната оценка на жилищни имоти на физически и юридически лица и отчетната стойност на нежилищни имоти, в случай, че носител на правото на собственост е юридическо лице.

Приходната част от план-сметката за дейностите по управлението на отпадъците за 2024 г. е разработена на база досегашната основа, определена в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, предоставяни от община Елена, както следва:

1. За жилищни имоти – в промили, пропорционално върху данъчната оценка на имота, за всяка услуга по отделно.

Дадена е и възможност на гражданите, при деклариране за обслужване с индивидуални съдове, таксата да се изчислява в лева според количеството битови отпадъци, като

заплащат и определения промил за поддържане чистотата на територииите за обществено ползване.

2. За нежилищни имоти

2.1. За подалите декларация за ползване на индивидуални съдове за отпадъци, таксата да се изчислява в лева според количеството битови отпадъци, като заплащат и определения промил върху данъчната оценка и/или върху отчетната стойност на имота за услугата по поддържане чистотата на територииите за обществено ползване.

2.2. За неподалите декларация, намиращи се в границите на организираното сметосъбиране, размерът на таксата за сметосъбиране и сметоизвозване се определя:

- за граждани – върху данъчната оценка на имота;
- за предприятия – пропорционално върху по-високата между отчетната им стойност и данъчната оценка.

3. За имоти, намиращи се извън районите на организираното сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци – определения промил за услугата по обезвреждане в депо или други съоръжения.

За имотите, които няма да се ползват през цялата 2023 година, на собствениците или ползвателите е дадена възможност да подадат декларация по образец до края на текущата година, в резултат на което няма да им бъде начисляван компонента от таксата, включващ разходите за сметосъбиране и сметоизвозване. Този компонент не се начислява и за имотите, намиращи се в населените места, в които тази услуга не се предоставя.

Приложение № 1 към настоящото предложение представлява проект на план-сметка на приходите и необходимите средства за реализиране на дейностите по чл.66 от ЗМДТ за 2024 г.

И през 2024 г. Община Елена не предвижда увеличение на размера на такса битови отпадъци, въпреки някои по-различни моменти спрямо предходната година.

В приходната част като източници на финансиране сме предвидили:

- приходи от такса битови отпадъци от население и предприятия – 527 000 лв., предвидената сума е съгласно облог от Програмен продукт „МАТЕУС“, като е предвидена 75% текуща събираемост и 25% от събрани недобори;
- приходи от отчисления по чл. 64 от ЗУО – 60 720 лв.;
- предвиждаме и дофинансиране с данъчни и неданъчни приходи на общината в размер на 154 710 лв., т.к. от изложеното по-долу ще стане ясно, че приходите от такса битови отпадъци са недостатъчни за обезпечаване на целия процес свързан с чистотата на населените места в общината. Още повече, че в заповедта за определяне на границите на населените места и честотата на сметосъбиране на територията на община Елена за 2024 г. е увеличена честотата на сметосъбиране по селата в най-натоварените летни месеци, поради увеличения туристопоток. Този допълнителен разход ще се поеме от други данъчни и неданъчни общински приходи.

Разпределението по отделните видове разходи на проекта за план-сметка за 2024 година е както следва:

1. Разходи за осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци

В предложената на Вашето внимание план-сметка за 2024 г. са предвидени средства за закупуване на съдове за битови отпадъци в размер на 35 000 лв. На територията на общината функционира система за разделно събиране на битови биоразградими отпадъци като има разположени 40 броя зелени контейнери за такива отпадъци. В изпълнение на целите за ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци, определени с наредбата по чл.43, ал.5 от Закона за управление на отпадъците ще бъдат поставени допълнителни контейнери за разделно събиране на отпадъци.

2. Разходи за събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им в размер на 390 000 лв. Планираната сума е базирана на анализ за количествата отпадъци, като е използван исторически подход. От направения анализ на количествата отпадъци е видно, че същите се увеличават в годините. И през тази година се наблюдава намалено количество „зелен отпадък“, като следствие на осъществения от общината проект „От компостиране към нулеви отпадъци – въвеждане на добри практики за превенция, генериране на битови отпадъци чрез обучения за компостиране и създаване на екологичен център на Община Елена“.

В годините този вид отпадък нарастваше, като през 2020 г. е бил 175 т., през 2021 г. – 190 т., през 2022 г. – 217 т., но данните за 2023 г. показват, че до края на годината няма да достигнем дори 150 т.

Общото количество извозени отпадъци през 2020 г. са били 3 100 т., през 2021 г. – 3 130 т., през 2022 г. – приблизително 3 000 т., като очакванията са и до края на тази и през следващата година да бъдат около тези количества.

Дейностите по сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци се осъществяват от фирма „Глобъл клинър“ ООД, с която имахме сключен договор след проведена обществена поръчка през 2019 г. Съгласно този договор общината плаща на изпълнителя 104,40 лв. на тон извозен битов отпадък и 16,00лв. на тон „зелен“ отпадък. Цените не бяха променяни от 2019 г., но в началото на 2023 г. фирмата по нейна инициатива прекрати този договор по законовия ред. Наложи се да предприемем действия по реда на чл. 79, ал. 1, т. 4 от ЗОП – възлагане на обществена поръчка чрез процедура на договаряне без предварително обявление, т.к. тази процедура е най-кратка като срокове, за да не оставим общината без услуги по чистота. Прекъсване в изпълнението на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, поддържане на зелени площи, събиране и транспортиране на зелени отпадъци от организираната система на община Елена би довело до незабавно до влошаване чистотата на населените места и здравословната жизнена среда за населението, което е свързано с нарушаване на неотменимите конституционни права на гражданите на здравословна и благоприятна околна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи, прокламирани в разпоредбата на чл. 55 от Конституцията на Република България. Допълнително следва да се подчертае, че и редица законови разпоредби регламентират задълженията на кмета на общината и местната власт по организиране на управлението на отпадъците и по осигуряване на чистотата на териториите.

В следствие на това извънредно обстоятелство беше сключен договор отново със същата фирма със срок до една година, като договорът може да бъде прекратен от общината по всяко време с предизвестие. На 1-ви март 2024 г. изтича сключеният договор с предмет „Сметосъбиране и сметоизвозване, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, поддържане на зелени площи, събиране и транспортиране на зелени отпадъци от организираната система на община Елена“.

Намерението на общината е от следващата година тези услуги да се извършват от новосъздаденото общинско предприятие, като по този начин цената на извършваните услуги би трябвало да намалее значително. Следва да се има предвид, че за дейностите по сметоизвозване и сметосъбиране, извършвани от общинското предприятие, общината не е данъчно задължено лице по смисъла на Закона за данък върху добавената стойност. Общинското предприятие не генерира печалба, което също ще доведе до намаляване на стойността на тези услуги. В инвестиционната програма на общината са заложени средства за закупуване на сметосъбирачни машини, в момента тече процедура по Закона за обществени поръчки. Предвиждаме в предприятието да бъде назначен същия персонал.

В предложената план-сметка са предвидени средства за извършване на услугите за два месеца от фирмата-изпълнител до изтичане срока на договора (като превантивна мярка при усложнения и забавяния на процедурата по закупуване на сметосъбирачните машини). Предвидени и са средства за обезпечаване на дейностите по чистотата изцяло от общинското предприятие за останалите десет месеца от годината.

Със заповедта за определяне на границите и видът на предлаганите услуги по чл.62 от Закона за местните данъци и такси, които ще се извършват на територията на община Елена през 2024 година, честотата на сметосъбиране е променена единствено в селата през месеците май, юни, юли и август. През тези месеци се въвежда сметопочистване и сметоизвозване по два пъти в седмицата. Тази нова мярка е предвидена точно за месеците с най-голямо количество отпадък, вследствие на драстично увеличаващия се брой туристи през този период.

На основание постъпила в общината подписка от живущи и собственици на имоти в село Ребревци, населеното място е включено в заповедта и там ще се предлагат всички услуги по чистотата. Включени са и някои поземлени имоти в извънстроителни граници, за които ще се извършва услугата по сметосъбиране и сметоизвозване.

<u>3.Разходи за почистване на уличните платна, парковете и другите територии за обществено ползване в населените места в размер на 101 000 лв.</u>, от които за плащане към изпълнителя по договор за възлагане на обществена поръчка (прогнозно, на база действащия към момента договор и прогнозните количества) в размер на 10 000 лв. и за услугите от общинското предприятие още 50 000 лв. Освен тях са предвидени и разходи за миене на улици, тротоари и площади – 6 000 лв.; за разходи по почистване на нерегламентирани сметища – 35 000 лв.

Сумата за почистване на нерегламентирани сметища е на база разходваното през настоящата година. Но практиката показва, че тези разходи нарастват във времето, т.к. част от гражданите все още нямат необходимата екологична култура.

4. Разходи за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците в размер на 216 430 лв.

- Разходи за поддържане и мониторинг на депо за ТБО, в размер на 660 лв. са планирани на база получена информация с писмо с изходящ номер 14 от 17.10.2023 г. от Регионалното сдружение за управление на отпадъците регион - Велико Търново.

- Средствата по Наредба № 7 от 19.12.2013 г. на МОСВ за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци, по чл. 60 от Закона за управление на отпадъците, са планирани съобразно направен анализ на предадените за обработка отпадъци на регионалното депо, както и предоставени справки за количествата депонирани след обработка отпадъци за 2023 г., при цена от 0,69 лв. за тон депониран отпадък. В изпълнение на чл. 65 ал. 1 от Закона за управление на отпадъците същите са елемент от разходите по предоставяне на услуги по поддържане на чистотата в населените места.

Отчисленията по реда на чл. 64 от ЗУО за 2024 година са определени в размер на 95 лева/тон. Ежегодно кметът на общината входира заявление в Регионалната инспекция по околна среда и води, с което се иска намаляване размера на тези отчисления, във връзка с изпълнение на целите по чл.31, ал.1 от ЗУО. Досега Община Елена винаги е изпълнявала целите и не е заплащала тези отчисления. И тази година очакваме одобрение и заповед от директора на РИОСВ-Велико Търново, с която се определя размера на дължимите отчисления за 2023 г. за община Елена да бъде в размер на 0 лв./тон. Поради тази причина в разходната част не планираме подобни плащания.

- Разходи за сепариране, компостиране и депониране на ТБО на регионална система за управление на отпадъци в размер на 145 000 лв. Тук са включени разходи необходими за услугата по обработка на битовите отпадъци в Регионално депо. Средствата са предвидени на база прогнозни количества и сключения договор с оператора на Регионалната система за управление на отпадъците.

- Разходи за сключване на Договор за застраховка „Имущество“ на Регионална система за управление на отпадъците в размер на 1 550 лв.

- С горецираното писмо на РСУО сме уведомени, че и през следващата година се налага да включим разход за изграждане на клетка № 2 на Регионалната система за управление на отпадъците – 7 500 лв.

- Разходи за изграждане на площадка за събиране, третиране, оползотворяване и временно съхраняване на строителни отпадъци – 60 720 лв. Този обект е заложен в инвестиционната програма от 2018 г., но и към момента текат предварителни проектно-проучвателни и съгласувателни процедури. Същият предвиждаме да бъде заложен и в инвестиционната програма на общината за 2024 г., като източник на финансиране са отчисления по чл. 64 от ЗУО, които бяха поискани от РИОСВ и се съхраняват по набирателна сметка на общината. Тези средства ще осигурят единствено предпроектните работи, като предстои осигуряване и на други източници на финансиране.

За реализиране на горепосочените дейности през 2024 г., ще бъдат необходими общо средства в размер на 742 430 лв. Планираните средства за чистота през 2024 г. са по - малко в сравнение с 2023 г. Това се дължи на намерението ни да организираме дейностите по чистотата със собствени ресурси и за собствена сметка, чрез Общинско предприятие „Благоустрояване“ гр. Елена.

Въпреки намалението като обща стойност на разходната част, увеличаваме дофинансирането със собствени данъчни и неданъчни приходи. От години се налага общината да заделя и други средства, освен събраните приходи от такса битови отпадъци, като причина за това са ниските данъчни оценки на имотите, от там и неголемите приходи от такса битови отпадъци. През 2023 г. първоначално планираните средства за дофинансиране на тези дейности са 94 570 лв., но предстои актуализация предвид новите цени, предложени от фирмата-изпълнител. Следва да се има предвид и повишената честота на сметосъбиране по селата в летните месеци. През 2024 г. планираното дофинансиране на дейностите по чистотата с други данъчни и неданъчни общински приходи е в размер на 154 710 лв.

Начин на определяне на годишния размер на таксата

Цените за обслужването на отделните съдове за битови отпадъци за 2024 г. са определени в Приложение № 2 към настоящото предложение.

Въпреки променената честотата на сметосъбиране в селата през четири месеца от годината и непроменения брой съдове за обслужване предлагаме запазване на цените за обслужен съд от предходната година.

Мотивите ни са следните:

Определянето на нови цени за обслужване на съдове би поставило данъкоплатците, избрали да заплащат такса битови отпадъци на база количество (тези заявили съдове за смет пред обектите си) в неизгодно положение. За неподалите декларации установяването на таксата за битови отпадъци се определя в промил на основа данъчната оценка на имотите, собственост на физически лица, съответно върху по - високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност за имоти, собственост на юридически лица. Промяна в цената би била несправедлива, т.к. на тези, които заплащат на база данъчна оценка на имота, промилът на такса битови отпадъци не е променян, оттам и дължимите плащания. Предвид предстоящата реформа, наложена законодателно, при определяне на такса битови отпадъци от 2025 г., считаме, че евентуална промяна в размера на таксата от 2024 г. би било неефективно решение и би се отразило негативно на събираемостта.

През идната година общината ще проведе разяснителни и образователни кампании относно предстоящите промени при определяне на такса битови отпадъци от 2025 г. и ще направи необходимото за информираността на гражданите.

Превишението в разходната част на план-сметката над приходите от такса битови отпадъци да бъде за сметка на други общински приходи.

Цените за обслужване на съдове остават непроменени и са както следва:

- **Цената на едно обслужване на контейнер 1.1 м3 е 23.33 лв.**
- **Цената на едно обслужване на кофа 0.24 м3 е 7,49 лв.**

В Приложение № 3 към настоящото предложение са посочени населените места със съответните промили на компонентите на такса битови отпадъци, които са в същия размер спрямо предходната година.

Цялата изискуема информация беше публикувана на сайта на общината в определените срокове, давайки се възможност на гражданите и заинтересованите лица да се запознаят с проекта на план-сметка за разходите по осъществяване на услугите по сметосъбиране и приходите от такса битови отпадъци.

Цели, които се поставят

С одобряването на План-сметката се цели качествено изпълнение на услугите по сметосъбиране, сметоизвозване, обезвреждане на битови отпадъци и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване през 2024 година на територията на община Елена.

Финансови и други средства, необходими за изпълнението на план-сметката

Средствата, необходими за изпълнението на предложената план-сметка за приходите и необходимите разходи на община Елена за услугите по сметосъбиране, сметоизвозване, обезвреждане на битови отпадъци и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване за 2024 г. се осигуряват от целеви приходи от такса битови отпадъци, собствени данъчни и неданъчни приходи на общината и натрупани отчисления по чл.64 от ЗУО. Контролът по прилагането на план-сметката се осъществява от определени за това служители на Община Елена, в рамките на техните задължения.

С цел прозрачност при определянето на приходите и необходимите разходи по план-сметката и в изпълнение на чл. 66, ал. 1 и 2 от АПК, с настоящия проект на план – сметка за 2024 г. (Приложение № 1), цени за обслужване на съдове (Приложение № 2), размер на такса за битови отпадъци за 2024 г. в промил поотделно за всяко населено място (Приложение № 3) в едномесечен срок се дава възможност на заинтересованите лица да осъществят правото си на участие, като дадат своите писмени предложения и възражения по същата.